

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آشنایی با قوانین جاری در امور درمان

دکتر محمد کاظمیان

متخصص پزشکی قانونی، مسمومیتها

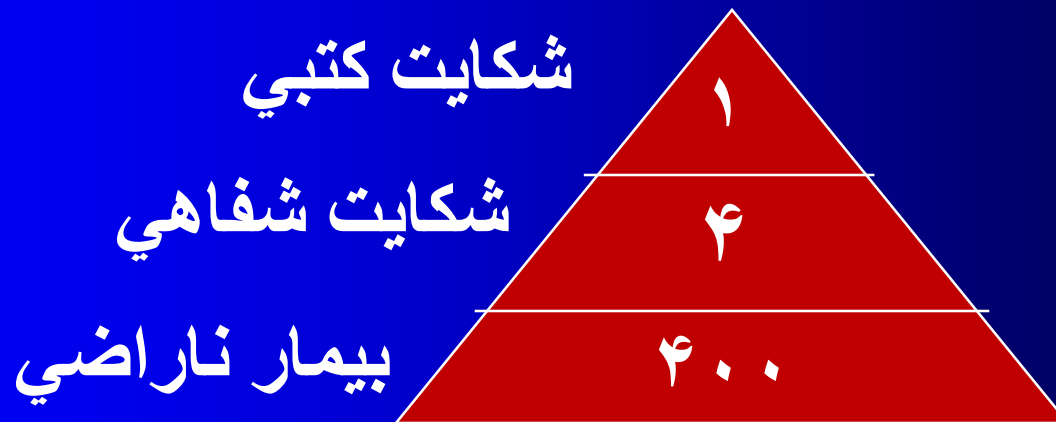
Medical negligence (a

کوتاهي در ارائه مراقبتهای پزشکی استاندارد

Medical Malpractice :

professional misconduct (b

عدم رعایت رفتارهای حرفه ای

دلایل بروز شکایات

- رشد شکایات در سال ۹۹ نسبت به سال ۹۸ معادل ۱۷٪ است.

- دلیل عمده افزایش شکایات به چهار موضوع :

عوامل رفتاری کادر درمانی

عدم آگاهی بیمار و بستگان از عوارض بیماری

هزینه های درمانی

بدبینی و کاهش اعتماد نسبت به جامعه پزشکی

مقایسه آمار پرونده های ارجاعي به سازمان پزشکی قانوني کشور

سال	تعداد پرونده های ارجاعي به کمیسیونهای قصور پزشکی سازمان
۱۳۹۰	۳۳۷۷
۱۳۹۱	۴۷۱۴
۱۳۹۲	۵۱۴۸
۱۳۹۳	۶۸۳۸
۱۳۹۴	۷۳۸۱
۱۳۹۵	۹۱۷۶
۱۳۹۶	۱۲۲۲۴
۱۳۹۷	۱۲۹۹۷
۱۳۹۸	۱۴۹۲۹
۱۳۹۹	۱۷۵۹۱

شایعترین رشته های مورد شکایت طی سال ۹۹ ارجاعی به سازمان پزشکی قانونی کشور

● جراحی زنان و زایمان

● جراحی عمومی

● پرستاری

● دندان پزشکی

● پزشکی عمومی

● مسیول فنی

● بیهوشی

عوارض شکایت بیمار برای پزشک

- ۱. *Psychological – emotional stress*
- ۲. *Financial - expensive*
- ۳. *Time consuming*
- ۴. *Loss of license*

انواع جرم

ماده ۳۹۵ قانون مجازات اسلامی	سوء نیت	قصد فعل	قصد جرم
عمد	+	+	+
شبه عمد	-	+	-
خطاي محض	-	-	-

مسئولیت

مسئولیت : ضمانت یا تعهد به انجام کار

از نظر حقوقی : مورد سؤال یا مؤاخذه قرار گرفتن

اخلاقی

انتظامی

حقوقی

مدنی

کیفری

مسئولیت حقوقی

مسئولیت مدنی

مسئولیت کیفری

۱ - فاعل باید خسارت را جبران نماید

۲ - لزوماً در قانون پیشبینی نشده است

۳ - علاوه بر مرتکب ، ممکن است افراد دیگر نیز دارای مسئولیت باشند .

۴ - آئین دادرسی مدنی

۱ - در جرم کیفری فاعل آن مجازات میشود .

۲ - جرم کیفری در قانون پیشبینی شده است .

۳ - جرم فقط متوجه مرتکب است + تبعات اجتماعی

۴ - آئین دادرسی کیفری

ولیس علیکم جناح فیما خطاتم بهِ ولکن
ما تعمدت قلوبکم و کان اللہ غفوراً رحیماً

در کار ناشایسته ای که به خطا می کنید بر شما
گناهی نیست . لیکن آن کار زشتی که به عمد و
با اراده قلبی می کنید بر آن گناه مؤاخذه می
شود . (آیه ۵ سوره احزاب)

شرح وظایف اعضای سازمان

- ماده ۲ : حداکثر تلاش در حدود وظایف، بدون توجه به ملیت، نژاد، مذهب و موقعیت
- ماده ۳ : انجام وظیفه طبق موازین علمی، شرعی و قانونی با رعایت نظامات، بدون سهل انگاری
- ماده ۴ : ممنوعیت افشای اسرار و نوع بیماری
- ماده ۵ : پذیرش بیمار متناسب با اصول اخلاقی سازمان
- ماده ۶ : عدم انجام امور خلاف شئون پزشکی
- ماده ۷ : عدم تحمیل مخارج غیر ضروری به بیماران
- ماده ۸ : عدم ایجاد هراس در بیمار با تشریح غیرواقعی وخامت بیماری

شرح وظایف اعضای سازمان

- **ماده ۹ :** ممنوعیت تجویز داروهای روانگردان و مخدر،
بگونه ای که به حالت اعتیاد درآید
- **ماده ۱۰ :** رعایت تعرفه های مصوب سازمان (در بخش
غیردولتی) و هیئت دولت (در بخش دولتی)
- **ماده ۱۱ :** عدم دریافت وجه، علاوه بر وجوه مصوب، از بیمار
- **ماده ۱۲ :** همکاری در شرایط بحران و سوانح و پیشگیری از
بیماریهای واگیردار
- **ماده ۱۳ :** ممنوعیت جذب و هدایت بیمار از مؤسسات دولتی
به بخش خصوصی در جهت استفاده مالی

السلام عليك يا على بن موسى الرضا (ع)

شرح وظایف اعضای سازمان

- ماده ۱۴: ممنوعیت جذب بیمار با تبلیغات گمراه کننده تجاری (جهت کالا و دارو)، نصب تابلو با جنبه تجاری در محل کار
- ماده ۱۵: ممنوعیت انتشار مقاله و گزارش پزشکی خارج از ضوابط علمی پزشکی و گمراه کننده
- ماده ۱۶: ممنوعیت استفاده شاغلین از عناوین علمی و تخصصی بدون تایید وزارت بهداشت و درمان
- ماده ۱۷: ممنوعیت تجویز داروهای غیر موجود در فارماکوپه ، و یا بدون توجیه علمی
- ماده ۱۸: مسئولیت ادامه درمان بیمار توسط پزشك معالج در حد توانایی، مگر در صورت عدم تمایل بیمار (بجز موارد اورژانس

شرح وظایف اعضای سازمان

- **ماده ۱۹ :** انتخاب پزشك مشاور توسط پزشك معالج (حتي در صورت درخواست بیمار یا بستگان) ، اجرائي دستورات پزشك مشاور با نظر پزشك معالج (حتي در صورت درخواست بیمار برای اجرائي مشاوره)
- **ماده ۲۰ :** ممنوعیت فروش دارو ، محصولات بهداشتی و تجهیزاتي در محل طبابت (مگر با اخذ مجوز)
- **ماده ۲۱ :** درج مشخصات و چگونگی استفاده داروها بصورت خوانا وبانشاء قابل فهم (داروساز موظف به توضیح ،طبق نسخه پزشك است)
- **ماده ۲۲ :** صدور نسخه بر اساس شرایط بیمار و اصول علمی

شرح وظایف اعضای سازمان

- ماده ۲۳: نظارت مسئولان فنی در تمام ساعات بر امور فنی مؤسسات
- ماده ۲۴: رعایت اندازه و مشخصات سرنسخه ها ، تابلوها و آگهی در رسانه ها
- ماده ۲۵: ممنوعیت بکارگیری افراد فاقد صلاحیت در امور پزشکی ، در مطب یا مؤسسات درمانی
- ماده ۲۷: ارائه خدمات مناسب و لازم در موارد فوریتها به بیمار
- ماده ۲۸: رعایت مقررات و آئین نامه های وزارت بهداشت و درمان و سازمان ، همراه با ضوابط علمی و حرفه ای

ماده ۲۸ : سازمان نظام پزشکی به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته در مرکز دارای هیاتهای عالی انتظامی پزشکی و در مراکز استانها دارای هیاتهای بدوی و تجدید نظر و در شهرستانها دارای هیاتهای بدوی انتظامی پزشکی خواهد بود که مطابق مواد بعدی این قانون تشکیل می گردند.

تبصره ۱ : عدم رعایت موازین شرعی و قانونی و مقررات صنفی و حرفه ای و شغلی و سهل انگاری در انجام وظایف قانونی به وسیله شاغلین حرف پزشکی و وابسته به پزشکی تخلف محسوب و متخلفین با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن حسب مورد به مجازاتهای زیر محکوم میگردند:

مجازات‌های انتظامی

- *Reprimand(rebuke)* توبیخ شفاهی یا کتبی
- *Suspension* محرومیت یا تعلیق
- *Probation* تبعید و تحت نظر بودن
- *Revocation* لغو پروانه کار یا عضویت

- الف :** تذکر یا توبیخ شفاهی در حضور هیات مدیره نظام پزشکی محل.
- ب:** اخطار یا توبیخ کتبی با درج در پرونده نظام پزشکی محل.
- ج:** توبیخ کتبی با درج در پرونده نظام پزشکی و نشریه نظام پزشکی محل یا الصاق رأی در تابلو اعلانات نظام پزشکی محل.
- د:** محرومیت از اشتغال به حرفه های پزشکی و وابسته از سه ماه تا یک سال در محل ارتکاب تخلف .
- ه:** محرومیت از اشتغال به حرفه های پزشکی و وابسته از سه ماه تا یک سال در تمام کشور.
- و:** محرومیت از اشتغال به حرفه های پزشکی از بیش از یک سال تا پنج سال در تمام کشور.
- ز:** محرومیت دائم از اشتغال به حرفه های پزشکی و وابسته در تمام کشور

اهم جرایمی که در صلاحیت رسیدگی توسط تعزیرات است

- ۱- ایجاد موسسات پزشکی غیر مجاز توسط اشخاص فاقد صلاحیت
- ۲- ایجاد موسسات پزشکی توسط افراد متخصص بدون اخذ پروانه
- ۳- خودداری بیمارستان ها از پذیرش و ارائه خدمات اولیه لازم به بیماران اورژانس
- ۴- ایجاد واریه خدمات مزاد بر احتیاج به منظور امور جزیی
- ۵- دخل و تصرف در صورت حساب و دریافت اضافه از نرخ های اعلام شده
- ۶- بکارگیری متخصصین و صاحبان حرف پزشکی و پیرا پزشکی فاقد مجوز قانونی کار
- ۷- اشتغال بکار صاحبان حرف پزشکی و پیرا پزشکی در محل غیر مجاز
- ۸- بکار گیری افراد فاقد صلاحیت حرفه ای در موسسات پزشکی
- ۹- ترک موسسه پزشکی توسط مسئول فنی در ساعات مقرر
- ۱۰- تعطیل غیر موجه مطب و یا موسسات پزشکی بدون اطلاع نظام پزشکی

- ۱۱ – نپذیرفتن بیماران بیمه ای
- ۱۲ – ورود و عرضه دارو بدون اخذ مجوز از وزارت بهداشت و درمان
- ۱۳ – تاسیس داروخانه بدون اخذ پروانه
- ۱۴ – اداره داروخانه بدون حضور مسئول فنی
- ۱۵ – عدم حضور مسئول فنی داروخانه در ساعت مقرر
- ۱۶ – تهیه و تدارک دارو از محل غیر مجاز
- ۱۷ – ارائه دارو بدون نسخه
- ۱۸ – افزایش نرخ رسمی دارو و گرانفروشی
- ۱۹ – نگهداری و عرضه و فروش دارو های تاریخ گذشته
- ۲۰ – عدم درج قیمت دارو در نسخه
- ۲۱ – عرضه و فروش اقلام غیر متعارف در داروخانه
- ۲۲ – خودداری از عرضه دارو
- ۲۳ – خودداری داروخانه از ارائه خدمات در ساعات قانونی
- ۲۴ – عرضه خارج از شبکه ملزومات پزشکی
- ۲۵ – عرضه خارج از شبکه شیر خشک
- ۲۶ – افزایش نرخ رسمی ملزومات پزشکی

کمیسیون ماده ۱۱ :

- قانون سازمان تعزیرات در امور پزشکی و دارویی مشتمل بر موادیست که ماده ۱۱ آن به تشکیل کمیسیون با اعضا زیر میپردازد :
نماینده وزیر بهداشت و درمان که در بسیاری از استانها معاون دارو و درمان است
ریاست دانشگاه علوم پزشکی
ریاست سازمان نظام پزشکی
- وظایف این اعضا قابل واگذاری نیست و جلسات کمیسیون هر ۱۵ روز یکبار تشکیل میگردد .
- هر گاه کمیسیون مذکور ظرف یک هفته پس از طرح پرونده مبادرت به اتخاذ تصمیم ننماید ، ریاست شعبه خود میتواند راسا پرونده را مورد رسیدگی قرار دهد

قانون تعزیرات حکومتی

فصل اول - تعزیرات حکومتی خدمات تشخیصی و درمانی :

ماده ۱ - ایجاد موسسات پزشکی غیر مجاز توسط اشخاص فاقد صلاحیت از نظر تخصصی جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میگردد :

مرتبه اول : تعطیل موسسه و ضبط کلیه ملزومات موسسه به نفع دولت .

مرتبه دوم : علاوه بر مجازاتهای مرتبه اول - جریمه نقدی به میزان یک میلیون تا ده میلیون ریال و اعلام نام در جراید .

مرتبه سوم : علاوه بر مجازاتهای مرتبه دوم ؛ زندان از ۶ ماه تا ۱ سال .

ماده ۲ - ایجاد موسسه پزشکی توسط افراد متخصص بدون پروانه کار جرم بوده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میگردد :

مرتبه اول : تعطیل موسسه ؛ توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

مرتبه دوم : علاوه بر مجازاتهای مرتبه اول ؛ جریمه نقدی به میزان صد هزار تا یک میلیون ریال .

مرتبه سوم : علاوه بر مجازاتهای مرتبه دوم ؛ جریمه نقدی به میزان یک میلیون تا ده میلیون ریال و ضبط اموال موسسه به نفع دولت .

ماده ۳ - خودداری بیمارستانها از پذیرش و ارائه خدمات اولیه لازم به بیماران اورژانس جرم محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میگردد :

مرتبه اول : جریمه نقدی از صد هزار تا ۵۰۰ هزار ریال , توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

مرتبه دوم : جریمه نقدی ۵۰۰ هزار تا یک میلیون ریال , لغو پروانه مسئولیت فنی موسسه , توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

مرتبه سوم : جریمه نقدی از مبلغ ۱ تا ۵ میلیون ریال , لغو پروانه مسئول فنی موسسه , لغو پروانه تاسیس , توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

ماده ۴ - ایجاد ویا ارائه خدمات مازاد بر احتیاج به منظور سودجویی ویا دخل و تصرف در صورتحساب و دریافت اضافه از نرخهای اعلام شده از ناحیه وزارت بهداشت , درمان و آموزش پزشکی جرم محسوب شده و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میگردد :

مرتبه اول : جریمه نقدی به میزان دو برابر اضافه دریافتی از بیماران , توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

مرتبه دوم : // // // // ۵ // // // , لغو پروانه مسئول فنی و درج در پرونده پزشکی .

مرتبه سوم : // // // // ۱۰ // // // , // // // // // , لغو پروانه تاسیس , توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

تبصره : میزان حق العلاج بیماران از طریق وزارت بهداشت و درمان و.....اعلام خواهد شد .

ماده ۵ – بکارگیری کلیه متخصصین و صاحبان حرفه های پزشکی و پیرایششی که فاقد مجوز قانونی کار صادره از وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی باشند ؛ در موسسات پزشکی جرم محسوب میگردد و متخلف به مجازاتهای زیر محکوم میشود :

مرتبه اول : جریمه نقدی به میزان صد هزار ریال تا ۵۰۰ هزار ریال ، توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

مرتبه دوم : علاوه بر مجازاتهای مرتبه اول ، لغو پروانه مسئول فنی.

مرتبه سوم : // // // دوم ، // // تاسیس .

ماده ۶ – صاحبان حرفه پزشکی و پیرایششی فاقد مجوز های قانونی کار مندرج در ماده ۵ که در محل غیر مجاز به کار مشغول شده اند به مجازاتهای زیر محکوم خواهند شد :

مرتبه اول : درج تخلف در پرونده واعزام به محل کار قانونی .

مرتبه دوم : علاوه بر مجازاتهای مرتبه اول ، جریمه نقدی به میزان ۵۰۰ هزار تا ۵ میلیون ریال به تناسب .

مرتبه سوم : // // // دوم ، محکومیت به اضافه خدمت در محل کار قانونی حداکثر تا دو برابر مدت قانونی .

ماده ۷ – بکارگیری افراد فاقد صلاحیت حرفه ای در موسسات پزشکی جرم محسوب شده

مرتبه اول : جریمه نقدی به میزان ۵۰ هزار تا ۱ میلیون ریال ، توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی .

مرتبه دوم : علاوه بر مجازاتهای مرتبه اول ، لغو پروانه مسئول فنی .

مرتبه سوم : // // // دوم ، // // تاسیس .

تبصره : افراد فاقد صلاحیت شاغل نیز به مراجع ذیصلاح قضایی جهت برخورد قانونی معرفی خواهند گردید.

ماده ۸ - ترک موسسه پزشکی توسط مسئول فنی و پزشک کشیک و سایر کادر تخصصی در ساعت مقرر، تعطیل غیر موجه مطب و یا موسسه پزشکی بدون اطلاع سازمان نظام پزشکی و نپذیرفتن در صدی از بیماران بیمه که وزارت بهداشت، درمان و..... تعیین مینماید، جرم محسوب شده و متخلف به مجازات های زیر محکوم میگردد:

مرتبه اول: توبیخ کتبی و درج در پرونده پزشکی.

مرتبه دوم: علاوه بر مجازاتهای مرتبه اول، جریمه نقدی به میزان صد هزار تا ۵۰۰ هزار ریال.

مرتبه سوم: // // // دوم، لغو پروانه مسئول فنی.

تبصره: در صورت لغو پروانه مسئول فنی و یا لغو پروانه تاسیس در مورد موسسات پزشکی (مشمولین مواد ۳ و ۴ و ۵ و ۷ و ۸) جهت تعیین تکلیف قانونی برای انتخاب مسئول فنی جدید و هیات موسسه جدید مراتب به کمیسیون قانونی تشخیص امور پزشکی ارجاع میگردد و ضمناً تا تعیین تکلیف نهایی از طریق کمیسیون فوق از طرف وزارت بهداشت و مسئول فنی موقت برای اداره موسسه منصوب و بکار گماشته خواهد شد.

ماده ۹ - چنانچه اعمال مندرج در مواد ۱ و ۳ و ۴ و ۷ سبب ورود خسارت جانی و مالی به افراد شود، مجازاتهای مندرج؛ مانع رسیدگی و پیگرد قانونی موسسه و یا افراد متخلف و اعمال مجازاتهای مربوط توسط مراجع ذیصلاح قضایی نخواهد گردید.

ماده ۱۰ - چنانچه تخلفات متعددی در واحدهای موضوع این قانون صورت پذیرد در هر مورد مجازاتهای مربوط اعمال خواهد شد.

به امید سلامتی و موفقیت